

НҮҮРСНИЙ АРИЛЖААНЫ ГЭРЭЭНИЙ СТАНДАРТЫГ ТОГТООХ, МӨРДҮҮЛЭХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1 Энэхүү журмаар “Монголын хөрөнгийн бирж” ХК /цаашид “Бирж” гэх/-иар арилжаалах нүүрсний гэрээний стандартыг тогтоох, хэрэгжилтэд хяналт тавих, чанарын хяналтыг зохион байгуулахтай холбоотой харилцааг зохицуулна.
- 1.2 Энэхүү журамд заасан үйл ажиллагаа нь Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хороо /цаашид “Хороо” гэх/ болон Биржээс баталсан журам, заавар, түүнд нийцүүлэн гаргасан бусад шийдвэрийн хүрээнд хэрэгжинэ.
- 1.3 Энэхүү журмыг Биржийн гишүүн брокер, харилцагч, итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал, лаборатори, тээвэрлэгч, болон бусад оролцогчид дагаж мөрдөнө.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА

2.1 Спот гэрээний нөхцөл шаардлага:

- 2.1.1 Гэрээний дагуу нийлүүлэх нүүрс нь тухай үеийн хүчин төгөлдөр Монгол Улсын стандартад заасан төрөл, ангилал, чанарын үзүүлэлттэй нүүрс байна.
- 2.1.2 Гэрээнд худалдагчаас ирүүлсэн чанарын үзүүлэлтийг тусгана.
- 2.1.3 Гэрээнд нийлүүлэх нүүрсний чанарын зөрүүд тооцох үнийн нэмэгдэл, бууралтыг тооцох аргачлал, хувь хэмжээг тусгаж болно.
- 2.1.4 Гэрээний хаагдах хугацаа ажлын өдөр байна.
- 2.1.5 Гэрээгээр арилжих нүүрсний 1 багц нь 6400 тонн байна.
- 2.1.6 Гэрээний үнэ “Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, Төлбөр тооцоог гүйцэтгэхэд баримтлах журам”-д заасны дагуу тогтоно.
- 2.1.7 Гэрээний үнийг гадаад валютаар илэрхийлнэ.
- 2.1.8 Гэрээний үнийн хамгийн бага өөрчлөлтийн хэмжээ худалдагч өөрөөр тогтоогоогүй тохиолдолд тонн тутамд 30 цент эсхүл 3 юань байна.
- 2.1.9 Гэрээний арилжааны дэнчингийн хэмжээг “Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, төлбөр тооцоог гүйцэтгэхэд баримтлах журам”-д заасны дагуу тогтооно.
- 2.1.10 Нүүрсийг Биржийн итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалаас нийлүүлэх цэгт хүргэх, хүлээлцэх ажиллагааг энэ журамд нийцүүлэн гүйцэтгэнэ.
- 2.1.11 Гэрээгээр арилжигдах нүүрс нь кодоор илэрхийлэгдсэн байж болно.

2.2. Форвард гэрээний нөхцөл, шаардлага:

- 2.2.1. Гэрээний дагуу нийлүүлэх нүүрс нь тухай үеийн хүчин төгөлдөр Монгол Улсын стандартад заасан төрөл, ангилал, чанарын үзүүлэлттэй нүүрс байна.
- 2.2.2. Гэрээнд худалдагчаас ирүүлсэн чанарын үзүүлэлтийг тусгана.
- 2.2.3. Гэрээнд нийлүүлэх нүүрсний чанарын зөрүүд тооцох үнийн нэмэгдэл, бууралтыг тооцох аргачлал, хувь хэмжээг тусгаж болно.
- 2.2.4. Форвард гэрээ нь биет хүргэлтийн нөхцөлтэй байна.
- 2.2.5. Гэрээ 2-12 сар хүртэл хугацаатай байна.
- 2.2.6. Гэрээгээр арилжих нүүрсний 1 багц нь 6400 тонн байна.
- 2.2.7. Гэрээний үнэ “Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, Төлбөр тооцоог гүйцэтгэхэд баримтлах журам”-д заасны дагуу тогтоно. Зах зээлийн нөхцөл байдалтай уялдуулан форвард гэрээний үнийг тохируулж болох бөгөөд үнийн тохируулгын нөхцөл, тооцох аргачлалыг тодорхой тусгана.
- 2.2.8. Гэрээний үнийг гадаад валютаар илэрхийлнэ.
- 2.2.9. Гэрээний үнийн хамгийн бага өөрчлөлтийн хэмжээ худалдагч өөрөөр тогтоогоогүй тохиолдолд тонн тутамд 30 цент эсвэл 3 юань байна.
- 2.2.10. Нүүрсийг Биржийн итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалаас нийлүүлэх цэгт хүргэх, хүлээлцэх ажиллагааг энэ журамд нийцүүлэн гүйцэтгэнэ.
- 2.2.11. Гэрээний нийлүүлэлтийн хуваарийг талууд тохиролцож болно.
- 2.2.12. Гэрээний арилжааны дэнчингийн хэмжээг “Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, төлбөр тооцоог гүйцэтгэхэд баримтлах журам”-д заасны дагуу тогтооно.
- 2.2.13. Гэрээгээр арилжигдах нүүрс нь кодоор илэрхийлэгдсэн байж болно.

ГУРАВ. ТЭЭВЭРЛЭЛТ, ХАДГАЛАЛТ, ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ, ТӨЛБӨР ТООЦОО

Тээвэр логистик

- 3.1 Нүүрсийг итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалаас нийлүүлэх цэгт хүргэх ажиллагааг Биржийн итгэмжлэгдсэн тээвэр логистикийн үйл ажиллагаа эрхлэгч гүйцэтгэнэ.
- 3.2 Худалдагч нь хүргэлт хийх тээврийн хэрэгслийн дугаар, хүргэлтийн маршрут, нүүрс, тоо хэмжээ, очих хугацааны талаар мэдээллийг итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд нүүрсийг хүргэхээс ажлын 3 хоногийн өмнө мэдэгдэнэ.
- 3.3 Худалдан авагчтай байгуулсан гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Худалдагч нь нүүрсний арилжааны гэрээнд заасан газарт хүргэх хүртэл хугацааны тээвэрлэлтийн эрсдэлийг хариуцна.
- 3.4 Тээвэр логистикийн үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсан этгээдийн өмнө хариуцлага хүлээнэ.
- 3.5 Худалдан авагч Биржийн итгэмжлэгдсэн тээвэр логистикийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийг ашиглахгүйгээр нүүрсийг хүлээн авах бол ачилт хийгдсэнээр хүргэлтийн үйл ажиллагаа дууссан гэж үзнэ.

Агуулах, терминалын баримт, хадгалалт

- 3.6 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь нүүрсийг хүлээн авах, ачилт хийж дуусах хүртэл чанар, тоо хэмжээ, аюулгүй байдлыг хариуцна.
- 3.7 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь нүүрсийг хадгалахдаа хадгалалтын дараах нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана:
  - 3.7.1 Камерын хяналтын системийг бүрдүүлсэн байх;
  - 3.7.2 нүүрсний овоолгын нэршлийн самбартай байх.
- 3.8 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь Биржээр арилжих, арилжсан нүүрсийг хүлээн авч, энэ журмын Хавсралт 1 (цаашид “агуулахын баримт” гэх)-г үйлдэн Биржид ирүүлнэ.
- 3.9 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь итгэмжлэгдсэн лабораториор дээж авахуулах, шинжилгээ хийлгэх үйл ажиллагаанд хамтарч ажиллана. Худалдагч эсхүл брокер нь шинжилгээний дүнг Биржид ирүүлнэ.
- 3.10 Худалдагч нь худалдан авагчтай байгуулсан гэрээний дагуу нүүрсний төлбөрийг хүлээн авсан тухай баримтыг Биржид ирүүлснээр Бирж нүүрсийг хүлээн авах мэдэгдлийг худалдан авагч, эсхүл брокер болон итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд хүргүүлнэ.
- 3.11 Худалдагч нь агуулах, терминалаас ачилт хийхээс ажлын 3 хоногийн өмнө энэ талаар итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд мэдэгдэж, нүүрсийг хүлээн авах этгээдийн биеийн байцаалт, чингэлэг, тээврийн хэрэгсэл болон нүүрс хүлээн авах мэдэгдлийн талаар мэдээллийг урьдчилан итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд хүргүүлнэ.
- 3.12 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь гэрээний дагуу нийлүүлэх нүүрсний ачилтыг хийн худалдан авагчид хүлээлгэн өгч акт үйлдэн, итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээний дүнгийн хамт Биржид ирүүлнэ.
- 3.13 Спот гэрээгээр арилжаалах нүүрсийг арилжаа зохион байгуулагдах өдрөөс ажлын 5-аас доошгүй өдрийн өмнө итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд байршуулж, бүртгэсэн байна.
- 3.14 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь нүүрсийг хүлээн авах, хүлээлгэн өгөх бүртгэлийг хөтлөх бөгөөд Бирж нь хяналт, шалгалтын зорилгоор бүртгэл, агуулахын баримтыг тухай бүр шалгах эрхтэй байна.
- 3.15 Агуулахын баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал хариуцна.

Төлбөр тооцоо

- 3.16 Худалдан авагч нь өөрийн буруугаас гэрээгээр тогтоосон хугацаанд нүүрсийг хүлээн аваагүй тохиолдолд агуулах, терминалын төлбөр төлөх бөгөөд агуулахын төлбөрийг дараах байдлаар тооцно:
  - 3.16.1 Агуулах, терминалын төлбөрийг тухайн агуулах, терминалын худалдагчтай байгуулсан гэрээнд тусгагдсан нөхцөлөөр;
  - 3.16.2 Худалдан авагч нүүрсийг хугацаа хожимдуулан хүлээн авснаас хойш тухайн агуулах, терминалын нэхэмжлэхийн дүнгээр.
- 3.17 Агуулах, терминалын шаардсан хугацаанд төлбөрийг төлөөгүй тохиолдолд

Биржийн "Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, төлбөр тооцоог гүйцэтгэхэд баримтлах журам" болон Худалдан авагчтай байгуулсан гэрээнд заасан хариуцлагыг Худалдан авагчид хүлээлгэнэ.

- 3.18 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд байршуулсан нүүрсэнд чанарын шинжилгээ хийх үйлчилгээний төлбөрийг худалдагч хариуцна.

Чанарын хяналт

- 3.19 Худалдагч нь итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд байршуулсан нүүрсэнд чанарын шинжилгээ хийлгэх гэрээг итгэмжлэгдсэн лабораторитой байгуулна.
- 3.20 Итгэмжлэгдсэн лаборатори нь итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд байршсан нүүрснээс Монгол Улсын холбогдох стандартад заасан аргачлалын дагуу дээж авч шинжилгээ хийнэ.
- 3.21 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь нүүрсийг агуулах, терминалд хүлээн авах болон агуулахаас ачилт хийх үеийн жинг үнэн зөв тооцож, баталгаажуулна.
- 3.22 Итгэмжлэгдсэн лаборатори нь нүүрсний чанарын шинжилгээг хийж дууссаны дараа шинжилгээний дүгнэлтийн эх хувийг агуулах, терминалд, хуулбар хувийг Бирж болон худалдагчид хүргүүлнэ.
- 3.23 Итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээний үр дүнгийн хуудаст дээжийн мэдээлэл, сорилт, шинжилгээг гүйцэтгэсэн стандарт, шинжилгээ хийсэн үзүүлэлт, зөвшөөрөгдөх хэмжээ, хэмжих нэгж, үр дүнг тусгасан байна.
- 3.24 Итгэмжлэгдсэн агуулах, терминал нь нүүрсийг агуулах, терминалаас ачих үед итгэмжлэгдсэн лабораторийн шинжилгээний дүнг худалдан авагчид хүлээлгэн өгнө.
- 3.25 Чанарын маргаанаас шалтгаалан агуулах, терминалаас ачилт хийгдээгүй тохиолдолд худалдан авагч нь итгэмжлэгдсэн агуулах, терминалд мэдэгдэн ачилтыг түр хойшлуулж болно. Энэ тохиолдолд худалдан авагч нь Биржээс нүүрс хүлээн авах мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор давтан шинжилгээ хийлгэх хүсэлтийг Биржид гаргана. Давтан шинжилгээ хийлгэх хүсэлтэд агуулах, терминалын нэр, чингэлэгт нүүрсний байршил, тоо хэмжээ, чанарын үзүүлэлт, холбоо барих хаяг болон шаардлагатай бусад мэдээллийг тусгаж, албан ёсны тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан байна. Давтан шинжилгээг худалдагч, худалдан авагчийн тохиролцож сонгосон Биржийн итгэмжилсэн шинжилгээний лаборатори гүйцэтгэх бөгөөд давтан шинжилгээний төлбөрийг худалдан авагч хариуцна.
- 3.26 Худалдан авагч нь заасан хугацаанд тогтоосон журмын дагуу давтан шинжилгээ хийлгэх хүсэлт гаргаагүй тохиолдолд агуулах, терминалаас ачсан нүүрсний чанарыг хүлээн зөвшөөрсөн гэж үзнэ.
- 3.27 Давтан шинжилгээний үр дүн нь маргааныг шийдвэрлэх үндэслэл болно.
- 3.28 Давтан шинжилгээний дүн болон анхны шинжилгээний дүн нь Монгол улсын Стандарт, хэмжил зүйн газраас баталсан холбогдох стандартаар тогтоосон стандарт хазайлтын хүрээнд багтах тохиолдолд нүүрсийг гэрээнд заасан чанарын шаардлага хангасан гэж үзнэ.
- 3.29 Давтан шинжилгээний дүн болон анхны шинжилгээний дүн нь зөрүүтэй бөгөөд уг зөрүү стандарт хазайлтын хүрээнээс илүү гарсан тохиолдолд худалдагч

болон худалдан авагч талуудын хооронд байгуулсан экспортын гэрээ буюу худалдах, худалдан авах гэрээгээр зохицуулна.

ДӨРӨВ. БУСАД

- 4.1 Худалдагч, худалдан авагч талууд нь энэхүү журмын 2 дугаар зүйлд заасан системд хийгдсэн хэлцлийн нөхцөлийг экспортын гэрээндээ заавал тусгах бөгөөд бусад нөхцөлийг холбогдох хууль, журамд нийцүүлэн харилцан тохиролцож тогтооно.
- 4.2 Бирж гэрээний нөхцөлийг өөрчлөх, нэмэлт болон нэмэлт өөрчлөлт оруулах эрхтэй байна.

---oOo---

